

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV / 1606 - 0 / 2018
Érkezett:	2018 OKT 25.
Példány:	3
Melléklet:	9 db <i>ulu!</i>

Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donáti utca 35-45. sz.

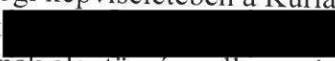
DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK DEBRECEN	
Érkezett: 2018 - 10 - 11	
Példány:	Mell: ..... ill. bg. .... Pl
Az ügyirat számát: <i>89. 21402/2015</i>	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

/25

I. rész

Alkotmányjogi panasz elterjesztése:

1./ alatti lakos képviseletében mellékelten csatolom az ügyvédi meghatalmazásomat és nevezett felperes jogi képviseletében a Kúria Pfv. I. 21.711/2017/4. számú ítéletét érintően – amelyet felperes képviseletében 2018. 09. 13-án vettem át – , annak alaptörvény ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény – a továbbiakban Abtv. – 27. § rendelkezésére utalva, alkotmányjogi panaszt terjeszték elő a Debreceni Törvényszék, mint elsőfokú bíróság útján.

2./ Kérem, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, valamint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés téves megválaszolása miatt, az Abtv. 29. § rendelkezése alapján fogadja be.

Kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a Bszi. tv. 42. §-ának hiányos rendelkezése miatti alaptörvényellenességét állapítsa meg. Az Alkotmánybíróság határozatában mondja ki, hogy a Kúria jogegységi határozatába foglalt új jogértelmezésnek a közzétételét megelőzően, az érintett tárgykörben korábban hatályban volt jogegységi határozat eltérő jogértelmezésére alapított, a közzétételt megelőzően előterjesztett kereset elbírálása során, a feleknek a tisztességes eljáráshoz való joga akkor érvényesül, ha a bíróságok a keresetet az előterjesztése idején hatályban lévő jogegységi határozat alapján bírálják el.

Kérem továbbá, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a Kúria Pfv. I. 21.711/2017/4. számú, a Debreceni Ítéltábla Pf. II. 20.045/2017/5. és a Debreceni Törvényszék 8.P.21.402/2015/14. számú és ítéleteinek alábbiakban megjelölt és kifejtett alaptörvény ellenességét állapítsa meg és az ítéleteket az Abtv. 43-ának megfelelően semmisítse meg.

Kinyilatkozom, hogy az előterjesztett alkotmányjogi panasz elbírálásáról, indítványommal összefüggésben, nevem nyilvánosságra hozható.

II. rész

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás:

3./ Alapeljárás ismertetése

A peres felek testvérek. [REDACTED] – a peres felek edesanyja, szám alatti lakos alperes és [REDACTED] a továbbiakban: örökgyó – Hajdúböszörményben 2010. október 16-án ügyvéd által szerkesztett okiratban öröklési szerződést kötöttek. Az örökgyó 2011. március 15-én elhalálozott.

A felperes 2011. november 11-én érkezett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az öröklési szerződés érvénytelen, figyelemmel arra, hogy az öröklési szerződést tartalmazó okirattól a 2. számú okirati tanú személye nem volt beazonosítható, így a szerződés a végrendelet alakítását meghatározó, az 1959. évi IV. törvény – a továbbiakban: Ptk. – 629. § (1) bekezdés b) pontja előírásának nem felel meg. A felperes keresetének jogértelmezését a **Kúria 3/2012. PJE** jogegységi határozatának jogértelmezésére alapította. A jogegységi határozat rendelkező része a következőket tartalmazza: „A végrendelet tanújának az okiratot rá jellemző, szokásos módon kell aláírnia. A tanú aláírását sem neve kezdőbetűjének feltüntetése, sem olvashatatlan írásjel, vagy a tanú ügyvédbélyegzőjének használata nem pótolja. **A tanú személyének magából az okirattól megállapíthatónak kell lenni.**”

A Debreceni Törvényszék a felperes keresetét 8.P.20.038/2012/38. szám alatt hozott ítéletében elutasította. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy amennyiben az okirattól nem állapítható meg a tanú személye, ezen hiányosság bizonyítási eljárással pótolható. A felperes az ítélet ellen a Kúria 3/2012. PJE jogegységi határozatában foglaltak figyelmen kívül hagyására alapítottan fellebbezéssel élt, amelyet a Debreceni Ítéltábla alaptalannak talált és az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes indokaira utalva - Pf.II.20.242/2014/5. számú ítéletében hatályában fenntartott.

A felperes a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérte a Kúriától, hivatkozva arra, hogy a Debreceni Ítéltábla is figyelmen kívül hagyta a Kúria 3/2012. PJE jogegységi határozatában foglaltakat. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta és Pfv. I. 21.383/2014/4. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Meghagyta, hogy a megismételt eljárás során szükséges tanúként kihallgatni az

öröklési szerződést aláíró 2. számú okirati tanút, és nyilatkoztatni kell arra, hogy az okiratban szereplő aláírást elismeri-e magáénak, a rá jellemző, általa szokásosan használt aláírásként. Amennyiben egyértelmű, hogy az okiratot reá jellemző módon – olvashatatlanul – a 2. számú tanú írta alá, ezt követően egyértelműen állást kell foglalnia a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben is, hogy a 2. számú tanú személye az öröklési szerződésből hogyan – az okirat mely részéből, mely okirati kellékből – vált beazonosíthatóvá.

A Debreceni Ítéltábla a Kúria által előírt bizonyítást saját hatáskörében nem folytatta le, a Debreceni Törvényszék 8.P.20.038/2012/38. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot a Kúria által előírt bizonyítás lefolytatására és az előírt értékelésre újabb tárgyalás tartására és új határozat hozatalára utasította tárgyaláson kívül hozott Pf.II.20.478/2015/2, számú végzésében.

4./ A megismételt eljárás ismertetése

A Debreceni Törvényszék a Kúria és a Debreceni Ítéltábla döntéseit követően megismételt eljárásban bírálta el a felperes kereseti kérelmét.

A Debreceni Törvényszék a megismételt eljárásban lefolytatta az előírt bizonyítást, amelyből tényszerű következtetést vont le azon körülményre, hogy a perbeli öröklési szerződés 2. számú tanúja az okiratszerkesztő ügyvéd felesége volt, aki olvashatatlan és be nem azonosítható kézírásával, rá jellemző módon szokta aláírni az iratokat, és írta alá tanúként az öröklési szerződést.

A Debreceni Törvényszék 8.P.21.2015/14. számú ítéletében a felperes eredendő keresetének összes hivatkozását ismételten elbírálva hozta meg döntését és a felperes keresetét ismételten elutasította. Az ítélethezatalt megelőzően lett közzé téve a Kúria tárgykörben hozott **2/2016. PJE jogegységi határozata**, amelynek 1. pontja a Kúria 3/2012. PJE jogegységi határozatát hatályon kívül helyezte. Az új jogegységi határozat 2. pontja megváltoztatta a végrendeleti tanú beazonosíthatóságával kapcsolatos korábbi jogértelmezését és a következő véleményt fogalmazott meg: „A végrendeleti tanú aláírása megfelel az aláírással szemben támasztott követelményeknek, ha a tanú rá jellemző módon, általa kialakított egyedi írásformát és írásképet tükröző módon írja alá az okiratot. **Ha a tanú személye az okiratból nem állapítható meg, a bíróság erre vonatkozóan bizonyítást folytathat le.**”

A jogegységi határozat 3. pontjában a Kúria jogegységi tanácsa a jelen ügy alapeljárásában a Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott és EBH 2015.P.10. szám alatt közzétett elvi határozatának alkalmazhatóságát megszüntette.

A Debreceni Törvényszék döntését a Kúria 2/2016. PJE jogegységi határozat szellemiségében hozta meg.

A felperes a Debreceni Törvényszék ítélete ellen fellebbezéssel élt és kérte a Debreceni Ítéltáblától az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének való helyt adást.

A felperes álláspontja szerint a megismételt eljárásban a bíróságnak a Kúria Pfv. I. 21.383/2014/4. számú hatályon kívül helyező végzésében előírt bizonyítás lefolytatását követően, a végzésben részletesen kifejtett iránymutató jogelvek megtatásával kell meghoznia és nem alkalmazható ennek során a Kúria végzését követően közzétett Kúria 2/2016. PJE jogegységi határozatban foglalt

megváltozott jogértelmezés, mivel a felperes a keresetét még a Kúria 3/2012. PJE jogegységi határozata jogértelmezése alapján terjesztette elő.

A Debreceni Ítéltábla egyet értett a Debreceni Törvényszék ítéltének indokolásával, a Kúria 2/2016. PJE jogegységi határozatának alkalmazásával és Pf. II. 20.045/2017/5. számú ítéletében a Debreceni Törvényszék 8.P.21.2015/14. számú ítéletét helybenhagyta.

5./ Rendkívüli jogorvoslati eljárás, a jogerős ítélet ismételt felülvizsgálata

A felperes ismételten felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, amelyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és keresetének való helyt adást.

A felperes álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való alaptörvényi jogát sérti a jogerős ítélet, mivel a Kúria olyan jogegységi határozatán nyugszik a Debreceni Ítéltábla döntése, amely a felperes keresetének előterjesztésekor még nem volt hatályban. A felperes kifejtette a felülvizsgálati kérelmében azt is, hogy a keresetét a Kúria korabeli hatályos jogegységi határozata jogértelmezése alapján terjesztette elő, és megítélése szerint a keresetet ezen jogértelmezés alapján kell elbírálni. A felperes álláspontja szerint a Kúria által a tárgykörben kiadott új jogegységi határozatát a kihirdetését követően indult perekben lehet - a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül - alkalmazni.

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta megalapozottnak és Pfv. I. 21.711/2017/4. számú ítéletében a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.045/2017/5. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria – hasonlóan a Debreceni Ítéltábla ítéletéhez - döntését a 2/2016. PJE jogegységi határozatra alapította, amely a felperes keresetének előterjesztése idején még nem volt hatályban.

A Kúria ítéletében kifejtette azon jogi álláspontját, miszerint – függetlenül attól, hogy a kereset benyújtásakor milyen jogegységi határozat volt hatályban – a jogerős ítélethozatalkor kihirdetésével hatályba lépett új jogegységi határozatot kell a bíróságoknak alkalmazniuk. A Debreceni Ítéltábla jogerős ítélete ezen új, 2/2016. PJE jogegységi határozat bíróságok eljárására kötelező jogértelmezésen nyugszik, amelynek megváltoztatására a Kúria nem talált jogi lehetőséget.

III.

A Debreceni Törvényszék, a Debreceni Ítéltábla és a Kúria ítéletei Altörvény ellenességének jogi indokai:

6./ A Kúria jogegységi határozatainak jogi megítélése

Magyarország Alaptörvénye lehetőséget ad a Kúria számára, hogy a bíróságok jogalkalmazásának egységét megteremtse, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hozzon (Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése).

Az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A Kúria jogegységi határozata utasításként is felfogható, hisz a bíróságoknak kötelező a jogegységi határozat elveit megtartva ítélezniük. A jogegységi határozatba foglalt elvi utasítás – a felperes megítélése szerint - nem sértheti a felek tisztességes eljáráshoz való jogát.

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni (ez az elvárás), hogy ennek során a józan ész, a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célok érvényesülnek. (Alaptörvény 28. cikke).

Az Alaptörvény R. cikke előírja, miszerint: Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezők. Értelemszerűen e körbe bele tartoznak a bíróságok is.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról a 2011. évi CLXI. törvény rendelkezik – a továbbiakban: Bszi. tv.

A Bszi. tv. annak bevezető részében írtak szerint ezen jogszabály az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény 25-28. cikke alapján alkotott jogszabály.

A bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során biztosítják a jogszabályok érvényesülését, mondja ki a Bszi. tv. 2. § (2) bekezdése.

A Kúria az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott feladatának ellátása körében jogegységi határozatokat hoz, joggyakorlat-elemzést folytat jogerősen befejezett ügyekben, valamint elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé (Bszi. tv. 25. §).

A Bszi. tv. 41. § értelmében A jogegységi határozatnak - ha törvény kivételt nem tesz - a felekre és a terheltekre kiterjedő hatálya nincs.

A Bszi. tv. 42. § szerint: A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

A szabályozásból következően a Kúria jogegységi határozata úgy válik a felekre és a terheltekre kiterjedő hatályúvá, hogy a törvény a jogegységi határozat alkalmazását a közzétételétől a bíróságra kötelező érvényűvé válik és ez által a bíróságokon keresztül a felekre és a terheltekre is kiterjedő hatályú lesz.

A Kúria jogegységi határozata ugyan nem minősül jogszabálynak, de a bíróságok jogértelmezését meghatározta kihat a felekre és a terheltekre, kvázi jogszabályként funkcionál.

A jogbiztonságot érintő kérdés, hogy egy jogszabály, illetve a jogszabálynak nem minősülő, de hasonló hatású jogegységi határozat visszamenőlegesen érvényesülő rendelkezést tartalmazhat -e. A felperes megítélése szerint visszamenő hatállyal alkalmazandó jogszabály, illetve jogegységi határozat nem hozható. A jogegységi határozatban a Kúriának rendelkeznie kellene arról, hogy a jogegységi határozatnak nincs a jogértelmezésre visszamenő hatálya, a jogegységi

határozatba foglalt jogértelmezést a jogegységi határozat közzétételét követően indult ügyekben lehet csak alkalmazni.

A jogegységi határozat visszamenőleges alkalmazhatóságának tilalmát törvényi szinten ki nem mondó Bszi. tv. 42. §-át a kifejtett indokokból következően a felperes alaptörvény ellenesnek tekinti. A jogegységi határozat visszamenőleges alkalmazhatóságának tilalmát kimondó törvényi rendelkezés alapján rendelkezhetne a Kúria jogegységi határozataiban a visszamenőleges alkalmazhatóság tilalmáról.

7./ A Kúria 3/2012. PJE és a 2/2016. PJE jogegységi határozatok egymáshoz való viszonya

A két jogegységi döntés között lényegi különbség van, a 3/2012. PJE jogegységi határozat értelmében a végrendelet érvényességéhez a végrendeleti tanú személye kizárólag az okirathoz kell beazonosíthatónak lennie, e körben bizonyítással a tanú személye nem igazolható, míg a 2/2016. PJE. jogegységi határozat már – fellazítva az okirathoz kötöttség elvét – lehetővé teszi ezen személyre, azaz a végrendelet tanújának személye kilétének megállapíthatóságához, bizonyítás felvételét. A két jogértelmezés egymással szöges ellentétben áll és a kereset előérjesztésekor nem volt vizionálható, hogy a Kúria 180 fokkal fordulatot megváltoztatja a 3/2012. PJE. jogegységi határozatát és ez által a végrendeleti tanú megítélése gyökeresen megváltozik.

A jelen ügyben ezen jogalkotói, illetve jogalkalmazói hiányosságból az következett, hogy a perben eljárás bíróságok a Kúria 2/2016. PJE. jogegységi határozatának jogértelmezésén nyugvó felperesi keresetet előbb a Kúria Pfv. I. 21.383/2014/4. számú végzése meghozatala időpontjában érvényben volt 3/2012. PJE jogegységi határozat alapján, majd a végleges jogerős döntést már a 3/2012. PJE jogegységi határozat előírása szerint hozták meg.

8./ Az alkotmányjogi panasz további jogi érvei

██████████ felperesnek a tisztességes eljáráshoz való jogának sérülését a következő alaptörvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyása idézte elő:

a.)

Az Alaptörvény Alapvetés cím alatti résznek B. cikk (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„Magyarország független, demokratikus jogállam.”

A demokratikus jogállamban a hatalmi ágak szétválnak, azaz elkülönülve, egymást felügyelve működnek.

Az Alaptörvény Szabadság és felelősség cím alatti részének I. cikk. (3) bekezdése értelmében:

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

A felek és a terheltek alapvető joga, hogy a bíróságok, bele értve a Kúriát is, jogértelmezésüket visszamenőleges hatállyal ne változtathassák meg. A visszamenőleges hatályú jogértelmezés tilalmát törvényi szinten kell szabályozni. A Bszi. tv. 42. § - nak szövege, a visszamenőleges hatályú jogértelmezés tilalmának törvényi előírása hiánya miatt alaptörvény ellenes.

A hatalmi ágak szétválasztásából adódóan a bíróságok nem alkothatnak jogot, feladatuk a jogalkalmazás. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény rendelkezik. A bíróságok jogértelmezését az Alaptörvény Állam című részének 28. cikke a következők szerint szabályozza:

„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

Olyan esetben, amikor is a bíróságok, bele értve a Kúriát is, jogértelmezésüket – a Kúria jogegységi határozatát – a korábbi jogértelmezéstől teljes mértékben eltérően adja meg, ez Alaptörvény rendelkezéseivel ellenesnek minősülhet, mivel az idősíkon egymást követő ellentétes jogértelmezés nem felel meg a józan észnek, a közjónak, továbbá nem tekinthető erkölcsösnek és gazdaságos célt szolgálónak.

A Kúria 2/2016. PJE jogegységi határozata a kifejtett indokból következően a jogértelmezésre vonatkozó szabályokkal ellentétesnek minősül és ilyen jogegységi határozatnak visszamenőleges hatállyal való érvényesítése sérti a félnek, jelen esetben a felperesnek a tisztességes eljáráshoz való jogát.

b./

A tisztességes eljáráshoz való jog Alaptörvényben való szabályozása

Ezen sérült elv elbírálásánál a felperes kéri figyelembe venni Alaptörvény Szabadság és felelősség cím alatti részének XXVIII. cikk (1) bekezdése előírásait:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A felperes véleménye szerint nem minősül tisztességes eljárásnak az az eljárás, amelyben a Kúria ellentétes jogértelmezést tartalmazó jogegységi határozatai időben egymást követően érvényesülnek, azaz a Kúria a megváltoztatott

jogértelmezését visszamenőleg hatállyal alkalmazza és nem a kereset előterjesztése idején hatályos jogértelmezés alapján dönt a felperes keresetéről.

c./

Az alkotmányjogi panasz igénybevételének Alaptörvényben biztosított alapjai.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés értelmében:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

Ezen Alaptörvényben biztosított jog alapján van lehetősége [REDACTED] a tisztelt Alkotmánybírósághoz fordulni, alkotmányjogi panaszt előterjeszteni.

Az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése értelmében: „Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve.”

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdése előírásai körében:

c) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját;

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (3) és (4) bekezdése alapján

a) a (2) bekezdés b), c) és e) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést;

b) a (2) bekezdés d) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést;

c) a (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést;

illetve sarkalatos törvényben meghatározott jogkövetkezményt állapít meg.

(4) Az Alkotmánybíróság a jogszabály felülvizsgálni nem kért rendelkezését csak abban az esetben vizsgálhatja, illetve semmisítheti meg, ha az a felülvizsgálni kért jogszabályi rendelkezéssel szoros tartalmi összefüggésben áll.

9./ Az alkotmányjogi panasz összegzése

Az Ahtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjára alapítottan terjeszti elő [REDACTED] alkotmányjogi panaszát. Az eljárásban a tisztességes eljáráshoz való joga sérült [REDACTED]

